

A Fővárosi Ítéltábla az 1000. sz. Ügyvédi Iroda (cím.; ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (**I. rendű felperes címe.**) I. rendű és II.rendű felperes neve (**I. rendű felperes címe.**) II. rendű felpereseknek - a eljárást segítő (fél címe 2; ügyintéző: dr. Pulay Gábor ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen deviza szerződés érvénytelensége iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. szeptember 8-án kelt 55.G.40.737/2019/32-I. számú ítélete ellen a felperesek 33. és 35. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek által 2006. február 3-án **22....02** számon megkötött kölcsönszerződés érvénytelen.

A másodfokú eljárásban a felpereseknek 20.000 (harmincezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból és 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből, az alperesnek 20.000 (húszezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló költsége merült fel.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] Az I. és II. rendű felperesek végleges keresetükben az alperessel 2006. február 3-án **22....02** számon kötött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, és a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján azzal, hogy az elszámolás eredményeként a felperesek alperessel szemben fennálló tartozása 2019. július 15-én 118.429 forint.
- [2] Keresetük alátámasztásaként arra hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződés VII. pontjába foglalt árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás nem felel meg az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ítéleteiben, a Kúria 2/2014. PJE határozatának 1. pontjában, valamint Konzultációs Testületének 2019. június 19-i üléséről készült emlékeztetőjében foglalt követelménynek. A 93/13/EGK irányelv mellékletének 1. i) pontja értelmében a tájékoztatás nem volt világos és érthető, az nem tesz eleget a pénzügyi intézményekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak sem. Az r.Ptk. 239. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezmény alkalmazása során a folyósításkori MNB árfolyamhoz képest 20%-os árfolyam eltérés viselését vállalták.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését indítványozta arra hivatkozással, hogy a felperesek nem a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói

kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (DH1 tv.) rögzített elszámolás szabályainak és az egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) rendelkezéseinek megfelelően terjesztették elő az érvénytelenség jogkövetkezményére vonatkozó kérelmüket.

- [4] Érdemben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását indítványozta. Elsődleges kérelme szerint a kölcsönszerződés rendelkezéseiből megállapíthatóan a felperesek deviza kölcsönre vonatkozó szerződést kötöttek, és ennek megfelelően devizában, CHF-ben vállalták a törlesztést. Ezt támasztja alá, hogy a kölcsönszerződésben nincs olyan rendelkezés, amely a kirovótól eltérő pénznemben való teljesítésre kötelezné a felpereseket, ezért fogalmilag kizárt az árfolyamkockázat áthárítása. A kölcsönszerződés VII. pontja egyébként sem az árfolyamkockázatra vonatkozik, így annak tisztességtelensége nem állapítható meg. Rámutatott arra is, hogy az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) alapján a kölcsönszerződés jelenlegi devizaneme magyar forint, az érvénytelenség oka a jogszabály kötelező erejénél fogva megszűnt, a felpereseket árfolyamkockázat már nem terheli. Állította, hogy a szerződéskötés során mind a kölcsönszerződésben, mind pedig külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozattal megfelelő tájékoztatást nyújtott az árfolyamkockázatot illetően.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és egyetemlegesen kötelezte a felpereseket az alperes javára 40.000 forint + áfa összegű perköltség megfizetésére.
- [6] Tényként állapította meg, hogy az I. és II. rendű felperesek mint adósok az alperessel 2006. február 3-án CHF elszámolással kölcsönszerződést kötöttek lakásvásárlás céljából. A kölcsönszerződés I.1. pontja szerint az alperes 50.664 CHF összegű kölcsönt bocsát az adósok rendelkezésre 6.982.000 forint finanszírozási igényük kielégítésére azzal, hogy az adós elfogadja azon tényt, hogy a nyilvántartásba vett devizaösszeg a szerződés kötése, valamint a folyósítás időpontja közti időszak alatt bekövetkező árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képes 15%-kal növelt mértékben kerül megállapításra. A szerződés szerint az összeg tájékoztató jellegű, a tartozás tényleges összege a II.1. pontban írtaknak megfelelően kerül megállapításra. Az alperes a kölcsönt 240 hónap futamidőre, annuitásos számítással, türelmi idő biztosításával nyújtotta 3,99% éves induló kamatláb mellett. A szerződés IV.3. pontjában rögzítették, hogy a kölcsönszerződés vonatkozásában a mindenkor esedékessé váló törlesztések, a törlesztő részletek, illetve bármilyen más pénzügyi kötelezettség CHF-ben teljesítendő. Más pénznemben való teljesítés esetén a bank az általa az esedékesség napján alkalmazott, a hirdetményében megjelentetett deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összeget fordít az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére.
- [7] A szerződés VII. pontja a CHF klauzulaként az alábbiakat rögzíti: „1. Ha a CHF/HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt /legalább 5%-os változás/ (figyelembe véve az esetleg megváltozott ingatlanpiaci viszonyokat is) a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem nyújt a Bank számára megfelelő fedezetet, akkor az Adós köteles 30 naptári napon belül a Bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani. 2. Az Adós kifejezetten nyilatkozik, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezik abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igényli a CHF nyilvántartást.”
- [8] A szerződés VIII.12. pontjában a felperesek kijelentették, hogy a bank üzletszabályzatának, hirdetményének rendelkezéseit megismerték és azokat magukra nézve kötelezőnek fogadják el.

Tudomásul vették továbbá többek között azt a tájékoztatást is, hogy a hitel árfolyamkockázatát a THM nem tükrözi.

- [9] A felek a szerződés VIII.14. pontjában a szerződésben nem szabályozott kérdésekre az üzletszabályzat és a hirdetmény rendelkezéseit rendelték alkalmazni.
- [10] A jogi indokolása körében az elsőfokú bíróság a szerződéskötés időpontjában (2006. február 3.) hatályos r.Ptk. 209. §-a, 209/A.-a, 209/B. és 239. §-ai, valamint az r.Hpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdései felhívását követően a felperesek személyes előadása és a tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a szerződés VII. pontjában szereplő banki tájékoztatás az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperesek számára világos és érthető tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatról, és annak szerződésre gyakorolt hatásáról, ezért az árfolyamkockázatot a felperesre hárító szerződéses rendelkezések tisztességtelensége nem vizsgálható. A szerződés VII. pontjában foglalt szabályozási mód megfelelt az r.Hpt. és a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában, valamint a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában foglaltaknak, továbbá a felperesek által hivatkozott C-51/17. ítélet 4. pontjában, a C-186/16. ítélet 47. pontjában és a C-26/13. ítélet 74. pontjában foglalt követelményeknek. Ezek szerint a tájékoztatásnak olyannak kell lennie, ami alkalmas arra, hogy a fogyasztó abból felmérje, hogy az őt terhelő kockázatnak nincs felső határa, vagyis az korlátlanul, azaz teljes egészében őt terheli és hogy ennek reá nézve milyen gazdasági következményei lehetnek, továbbá a tartozás meghaladhatja a biztosítékok értékét is. Tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését és a törlesztőrészletre gyakorolt hatását, ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a fogyasztó fizetési kötelezettségére. Ugyanakkor nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére.
- [11] Kifejtette, hogy az EUB C-51/17. számú ítélet 78. pontjában foglaltaknak is eleget tett a támadott pontba foglalt tájékoztatás, mely szerint a fogyasztónak nem csupán azt kellett tudnia felismernie, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kellett tudnia ebből egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.
- [12] Az r.Hpt. nem tartalmazott ugyan előírást az időbeliségre vonatkozóan, azonban a lefolytatott bizonyítási eljárásból megállapítható volt, hogy a szerződést banki tanácsadó segítségével kötötték meg, a bankfiókban a szerződést a felperesek figyelmesen elolvasták, majd rövid tájékoztatást követően aláírták, melynek során elhangzott, hogy eltérés lehet a törlesztőrészletekben. Nincs relevanciája annak, hogy a tájékoztatás külön kockázatfeltáró nyilatkozatban vagy a szerződésben történt-e meg.
- [13] Az elsőfokú bíróság az alperesnél rendszeresített külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatot a bizonyítékok értékelésénél figyelmen kívül hagyta, tekintettel arra, hogy az alperes nem bizonyította, hogy azt a felperesek aláírták. A felperesek személyes előadása és a tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a felperesek nem kaptak olyan tartalmú tájékoztatást, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őket csak korlátozott mértékben terheli.
- [14] Az ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben az ítélet megváltoztatását és a perbeli szerződés érvénytelenségét kimondó közbenső ítélet meghozatalát indítványozták. Kérelmüket azzal indokolták, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokból téves jogi következtetést vont le, és nem bírálta el valamennyi, a szerződés érvénytelenségére vonatkozó hivatkozásukat sem. A szerződés már önmagában abból fakadóan sem átlátható, hogy nem

tartalmazza azokat a körülményeket, melynek bekövetkezése a hiteldíjat megemelheti, és az sem tudható, hogy az adott körülmény a hiteldíj mely elemét milyen mértékben módosítja. Ezen túl nem tartalmazza az árfolyamrész százalékos mértékét sem. Ebből eredően a fizetési kötelezettséggel kapcsolatosan a szerződés megkötésekor a fogyasztó semmilyen kalkulációs számítást nem tudott végezni.

- [15]Érelmezték, hogy nem kaptak külön kockázatfeltáró nyilatkozatot, és az alperes a szerződés megkötése előtt szóban sem nyújtott megfelelő tájékoztatást a felpereseknek. Ebből eredően kizárólag a szerződés VII.2. pontja alapján kellett elbírálni a tájékoztatás megfelelőségét.
- [16] Az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítélet 74. pontjában foglalt követelménynek a tájékoztatás nem felel meg, mert semmilyen információt nem közöl arra vonatkozóan, hogy az esetlegesen jelentős árfolyamkockázat miként hat a törlesztőrészletekre. A „jelentős” kifejezés alkalmazása mellett sem minősül a tájékoztatás világosnak és érthetőnek sem nyelvtanilag, sem pedig a konkrét tartalom vonatkozásában, figyelemmel arra, hogy a „keletkezhet”, illetőleg a „járhat” kifejezések használata a kockázat reális esélyére nem mutatnak rá.
- [17] A szerződés VII.2. pontja egyáltalán nem rendelkezik a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásáról (C-51/17. számú ítélet 74. pont). Nem közöl információt az árfolyamkockázat mibenlétéről, arról, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, továbbá az árfolyamváltozás nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztő részleteket (Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 11-i emlékeztető 8., 9. pontjai). A tájékoztatást a fogyasztó nem kapta meg kellő időben (EUB C-51/17. ítélet 76. pont).
- [18] Összességében a tájékoztatásból nem derül ki az árfolyamkockázat mibenléte, nem ismerhető fel az árfolyamkockázat, a külföldi kamatlábak törlesztőrészletre gyakorolt hatása, annak korlátlan mivolta. Mindez azt eredményezi, hogy a fogyasztók a szerződéskötés gazdasági következményeit nem tudták felmérni, így a nem világos, nem érthető feltétel, mint tisztességtelen érvénytelen. A szerződési feltétel a szerződés fő tárgyát érinti, kiesésével a szerződés nem teljesíthető, ezért az egész szerződés megdől.
- [19] Az alperes fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételükben a per tárgyalásának felfüggesztését indítványozták az EUB C-609/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás 3. és 4. kérdésére tekintettel. Arra hivatkoztak, hogy ezek a kérdések az elsőfokú bíróság által elbírált kereseti kérelmeket kifejezetten érintik, ezért az EUB határozata a per eldöntése szempontjából előkérdésnek minősül. Az előzetes döntéshozatali eljárás ugyanis arra a kérdésre keresi a választ, hogy a fogyasztó megalapozott döntésének meghozatalához szükséges tájékoztatásnak a konkrét gazdasági környezetre tekintettel milyen mélységig kellett a kockázatot feltárnia.
- [20] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a kölcsönszerződés megfelel a vele szemben támasztott jogszabályi követelményeknek, mert az árfolyamkockázatról az I. rendű felperes világos és érthető tájékoztatást kapott, mely kiterjedt mind az árfolyamkockázatra, mind annak szerződésre gyakorolt hatására.
- [21] Az alperes nem hárította át az árfolyamkockázatot a felperesekre, mivel a perbeli szerződés devizakölcsön-szerződés, melyben a kirovó és lerovó pénznem azonos volt (CHF). Az árfolyamkockázat abból származott, hogy az I. rendű felperes a jövedelmét más (HUF) pénznemben szerezte, és a kölcsön törlesztését e pénznemben valósította meg.

- [22] A tájékoztatás megfelelősége körében hivatkozott a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság egyedi ügyben hozott ítéletében foglalt indokokra.
- [23] Álláspontja szerint a szerződés VII. pontja alapján a felperesek nem gondolhatták, hogy a kockázat nem valós, és a realizálódására nem lehet számítani. Az 5%-os árfolyamváltozás említése sem téveszthette meg őket, hiszen a kölcsönszerződés I.1. pontjában csak a szerződéskötés és a folyósítás időpontja közti lehetséges árfolyam elmozdulást 15%-ban határozták meg, melyből nem következhet, hogy az árfolyamváltozás maximum 5%-os lehet.
- [24] Álláspontja szerint a tanúvallomások is alátámasztják, hogy a jelen ügyben is készült kockázatteltérő nyilatkozat, melyet az I. rendű felperes megismert, és még a szerződéskötést megelőzően megkapott. Ebből a felperesek a szerződéskötés gazdasági következményeit megfelelően fel tudták mérni. Amennyiben a felpereseknek több időre volt szüksége a szerződés áttanulmányozására, annak megismerésére, kérdések feltevésére, ettől nem voltak elzárva.
- [25] A tisztességtelenség vizsgálata körében az alperes arra is hivatkozott, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hiányából önmagában csak az következik, hogy az egyébként a főszolgáltatás körébe tartozó árfolyamkockázat viselésének tisztességtelensége vizsgálhatóvá válik. A felperesek nem határozták meg, hogy melyik kikötés okozza nekik a hátrányt. A kölcsönszerződés VII.1. pontja a pótfedezet nyújtására vonatkozó normatív szabályozás, a VII.2. pont pedig csak egy ténybeli nyilatkozat normatív tartalom nélkül, míg a VII.3. pont a svájci frank, mint törvényes fizetőeszköz megszűnésének esetét rendezi. A VII. pont mellőzése nem érintené az árfolyamkockázatot, ezért a felperesek hivatkozása nem megfelelő. Nem adták elő azt sem, hogy a tisztességes szerződési egyensúlyoz képest milyen hátrány érte őket.
- [26] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kifogásolta továbbá, hogy a felperesek meg nem engedett keresetváltoztatással éltek, míg a felfüggesztés iránti kérelem elutasítását indítványozta a két eset tényállásbeli különbözőségére tekintettel.
- [27] A felperesek tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmére tekintettel az ítéletábra először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió Bíróságánál folyamatban lévő, hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárás a fellebbezési kérelem elbírálására kihatással lehet-e.
- [28] Az ítéletábra az eljárás felfüggesztésére az alábbiak szerint nem látott indokot. A kérelemben megjelölt C-609/19. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban feltett és a felperesek által hivatkozott 3. és 4. szám alatti kérdések megválaszolása adott esetben nem képezi a jelen per előkérdését. A rendelkezésre álló adatok alapján az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelősége, és ebből következően a szerződés érvényessége kérdésében dönteni lehet az Európai Unió Bírósága korábbi előzetes döntéshozatali eljárásaiban meghozott ítéletekben, és a Kúria polgári jogegységi határozataiban foglaltak tükrében. A felfüggesztéssel érintett előzetes döntéshozatali eljárásban felhozott gazdasági válság hatása sem előkérdése jelen pernek, ezért az ítéletábra a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet elutasította.
- [29] Az elsőfokú ítéletnek fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében vizsgálta felül [r.Pp. 228. § (4) bekezdés].
- [30] A fellebbezés alapos.

- [31] Az elsőfokú bíróság a tényállást a perbeli jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta és azt helyesen rögzítette, abból azonban a releváns jogszabályok értelmezése során megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. A jogkövetkezményi kereset módosítása önmagában keresetváltoztatásnak nem minősül, ezért az elsőfokú bíróság - az alperes álláspontjával szemben - helyesen rögzítette és tette vizsgálat tárgyává a felperesek végleges keresetét.
- [32] Helytállóan indult ki a felhívott jogszabályi rendelkezésekből, valamint a Kúria 2/2014. PJE határozatának rendelkezéseiből, annak indoklásából. Az 1. pont értelmében, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés érvénytelen. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelőségével több, az Európai Unió Bírósága által hozott ítélet is foglalkozott (EUB C-26/13., EUB C-186/16., EUB C-227/18., EUB C-51/17.).
- [33] A fogyasztóvédelmi 93/13/EGK irányelv 4. cikk második bekezdését értelmező EUB C-51/17. számú ítélet 73. pontja értelmében a szerződési feltételekkel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás követelménye nem korlátozható kizárólag az alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségre. A 78. pontja összefoglaló jelleggel mondja ki, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzintézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönvevők számára megalapozott döntéseik meghozatala érdekében. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy az átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felmérni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelnie kell tudnia a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.
- [34] A 6/2013. PJE határozat indoklásának III.3. pontja megköveteli nem csak az árfolyamkockázat, hanem annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásának ismertetését is. A tájékoztatás azonban nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére.
- [35] A jogi indoklásában az elsőfokú bíróság részletesen és helyesen vezette le, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatóval szemben mi az elvárt tartalom. Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával is, hogy csak a szerződés CHF klauzuláját kellett értékelni az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelősége körében, külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában.
- [36] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes által hivatkozott, külön íven szövegezett általánosan alkalmazott kockázatfeltáró nyilatkozatot a felperesek nem kapták meg. Ilyen felperesek által aláírt nyilatkozatot az alperes nem csatolt, a perben meghallgatott tanúk vallomása pedig az alperesi hivatkozást nem támasztotta alá. Azt is helyesen állapította meg, hogy a felperesek nem kaptak szóban sem az árfolyamkockázattal kapcsolatos értékelhető tájékoztatást. Sem **B. Sz.**, sem **Sz. M.** tanúvallomása nem igazolta a kockázatfeltáró nyilatkozat felperesek általi megismerését, mivel a tanúk csak általánosságban mondták el a szerződéskötés menetét, a konkrét ügy körülményeire nem emlékeztek, a felperesek szóbeli tájékoztatását nem igazolták.

- [37] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében alaptalanul állította, hogy a felperesek nem jelölték meg azokat a szerződéses rendelkezéseket, melyek az árfolyamkockázatot magában hordozzák, mivel álláspontja szerint a szerződés VII.2. pontja a kockázatot nem telepíti. Ezzel szemben bár valóban mind az egyedi szerződés, mind az üzletszabályzat több pontja is tartalmaz árfolyamkockázatot magában hordozó rendelkezést, így például a törlesztéssel kapcsolatos szerződéses rendelkezések, de helyesen utaltak arra a felperesek, valamint az elsőfokú bíróság, hogy a CHF klauzulaként megjelölt VII.2. pont az a szerződéses feltétel, ami összességében megragadja a devizakockázat viselését, aminek megértésére és vállalására a felperesek által támadott szerződéses pont utal.
- [38] Az ítéletábra megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a perbeli szerződés nem devizakölcsön szerződés, ahol a kirovó és a lerovó pénznem egyaránt svájci frank, hanem deviza alapú kölcsönszerződés, ahol a kirovó pénznem CHF, míg az adós részére a kirovó pénznemben meghatározott kölcsönösszeget forintban folyósította az alperes, az adós pedig a kölcsönt forintban teljesítette. Ezzel a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből fakadóan a felpereseket árfolyamkockázat terhelte.
- [39] Önmagában az a körülmény, hogy a perbeli esetben külön kockázatteltáró nyilatkozat nem készült, az alperes terhére nem értékelhető. Ennek hiányában az egyedi kölcsönszerződés és az ÁSZF rendelkezései alapján lehet és kell megítélni, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megtörtént-e, és az megfelelt-e az elsőfokú bíróság által kifejtett kritériumoknak.
- [40] Az egyedi kölcsönszerződés VII. pontja kizárólag az árfolyamkockázat tényére ad tájékoztatást. Ennek első pontjából csupán az derül ki, hogy a CHF/HUF árfolyamának nagymértékű változása következhet be, és az 5%-os változás már ilyennek minősül. Ebben az esetben az adósnak a bank számára megfelelő pótfedezetet kell biztosítania. A 2. pontban az adós nyilatkozik arra vonatkozóan, hogy a banki felvilágosítást a jelentős árfolyamkockázat keletkezésének lehetőségéről - abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás - megértette, és ezen az információ tudatában kívánja igénybe venni a kölcsönösszeget, és igényli a CHF nyilvántartást. Ebből kizárólag az tűnik ki, hogy a kölcsön árfolyamkockázatot hordoz, amely akár jelentős is lehet, ami az árfolyam akár jelentős változásából ered.
- [41] Az esetleges árfolyamkockázatra vonatkozó megfogalmazás azonban az árfolyamváltozás valós lehetőségét, reális voltát illetően hamis képzetet kelthetett a fogyasztóban. A szerződéses rendelkezés ezen túl az árfolyamkockázat valós tartalmára, az adóst érintő gazdasági következményeire, a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására vonatkozó információt nem tartalmaz, ezért a szerződéses pont, mint tájékoztató a funkciója betöltésére nem alkalmas. Nem mutat rá az árfolyamkockázat mibenlétére, annak valós voltára, súlyára és a lerovó pénznem kirovó pénznemhez képest bekövetkező értékvesztése esetére a törlesztőrészlet és a tartozás esetleg jelentős megnövekedésére. Konkrét információk hiányában így a fogyasztó nem volt abban a helyzetben, hogy átlássa fizetési kötelezettségének mikénti alakulását, az árfolyamkockázat törlesztőrészletekre gyakorolt működési mechanizmusát, és hogy az számukra nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, nem elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészletet, ahogy arra a felperesek fellebbezésükben helyesen hivatkoztak.
- [42] Nem osztotta ugyanakkor az ítéletábra azt a felperesi érvelést, miszerint a szerződés érvénytelenségét eredményezi önmagában az árfolyamrés százalékos mértékének hiánya, mert az az árfolyamkockázattal kapcsolatos fizetési kötelezettséget átláthatatlanná teszi. A DH1 törvény az árfolyamrésszel kapcsolatos érvénytelenségi okot a szerződéskötés időpontjára rendezte, így ezen

körülmény a szerződés érvénytelensége körében az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelésége szempontjából már nem értékelhető.

- [43] Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte önmagában azt a körülményt, hogy a szerződéskötéssel egyidőben adott árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás is megfelelő lehet, nem kell feltétlenül a szerződéskötést megelőzően tájékoztatni a fogyasztókat. Ennek feltétele, hogy a feleknek a szerződés aláírása előtt lehetősége legyen a szerződést elolvasni és megérteni. Jelen esetben azonban a szerződés nem tartalmazta az EUB ítéletekben és a Kúria jogegységi határozataiban foglalt tartalmú megfelelő tájékoztatást, melynek hiánya folytán az árfolyamkockázat adós általi vállalására vonatkozó szerződési feltétel nem volt világos és érthető, ami a szerződéses rendelkezés (VII.2.) tisztességtelenségét és semmisségét eredményezi az r.Ptk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján.
- [44] Nem értett egyet az ítélőtábla azzal sem, hogy a DH3 törvény szerinti forintosítás a szerződést megkötésétől kezdődően megfosztotta az árfolyamkockázattól, ezért annak tisztességtelensége már nem vizsgálható. Ezzel szemben a DH3 törvény szerinti forintra átváltás a szerződéskötéskor fennálló érvénytelenség vizsgálatát nem zárja ki, mert annak visszaható hatálya nincs. Az árfolyamkockázat a kölcsönszerződésnek a főszolgáltatással szemben teljesítendő ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló eleme, a szerződés jellegadó sajátossága, melynek nem világos-nem érthető volta az érintett feltétel tisztességtelenségét és egyúttal a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi az r.Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján a szerződés megkötésének időpontjára visszamenőleges hatállyal.
- [45] A keresettel érvényesített jog fennállása (érvénytelenség) elkülöníthető volt a követelés összegétől, ezért a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a kifejtettekre tekintettel az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - az r.Pp. 213. § (3) bekezdése alkalmazásával - közbenső ítélettel megváltoztatta és megállapította a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét.
- [46] A jogkövetkezmény levonása körében folytatódó eljárásban - a 6/2013. PJE határozat 4. pontjában foglaltaknak megfelelően - az elsőfokú bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie arra is figyelemmel, hogy a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-i állásfoglalásában szereplő két elszámolási mód bármelyike alkalmazható.
- [47] A felperesek fellebbezése eredményre vezetett, melynek figyelembevételével a felek másodfokú perköltségét az ítélőtábla a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja és az r.Pp. 252. § (4) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdésének alkalmazásával csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatában kell döntenie az általános szabályok szerint.

Budapest, 2021. február 17.

. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

. Csonka Balázs s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: